

- виробництво на вимогу – виробництво на замовлення (3D-Принтинг);
- нематеріальні моделі – засновані на підписці на сервісі, віртуалізації, цифрових послугах.

Таким чином, описані вище бізнес-моделі є головними елементами для існування циркулярної економіки. Вони охоплюють основні етапи життя продукту, тим самим створюючи умови для безвідходності протягом усього життєвого циклу продукту. При цьому під бізнес-моделями розуміється концептуальний опис підприємницької діяльності.

Перелік використаних джерел:

1. Валько Д.В. Циркулярна економіка: основні бізнес-моделі та економічні можливості. Журнал економічної теорії. 2020. Т. 17. № 1. С. 156–163.
2. Towards the Circular Economy: Accelerating the scale-up across global supply chains. Ellen MacArthur Foundation and McKinsey & Company. World Economic Forum. 2014. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_ENV_TowardsCircularEconomy_Report_2014.pdf (дата звернення: 15.10.2021)
3. Gillabe J., Manshoven S.. Business Models in a Circular Economy. European Topic Centre Waste and Materials in a Green Economy. 2021. 67 p.

Черніченко Геннадій, Мітюшкіна Христина, Балабанова Наталя
Маріупольський державний університет
м. Маріуполь

РЕСУРСНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН

Економічна безпека держави є комплексним поняттям, і складається з окремих компонентів та їх рівнів. Тому першочерговим завданням країни є забезпечення відповідного рівня для кожної складової державної економічної безпеки, що дозволить посилити й гарантувати безпеку країни в цілому.

Стосовно ресурсної компоненти економічної безпеки країни, слід зазначити, що незважаючи на те, що все більш популярною стає теза про те, що природні ресурси є важливою, але не обов'язковою умовою економічного розвитку (з урахуванням стрімкого науково-технічного прогресу й можливість використання штучних замінників), наявність багатих та різноманітних природних ресурсів дає їх власникам додаткові переваги. До таких країн належить, зокрема й Україна. З видобутком і використанням корисних копалин пов'язано 48 відсотків промислового потенціалу країни і до 20 відсотків її трудових ресурсів. Ці показники наближаються до показників розвинутих країн з потужною гірничодобувною промисловістю, де зосереджено від 20 до 40 відсотків загальних інвестицій та до 20 відсотків трудових ресурсів [1].

Ресурсна або сировинна складова державної економічної безпеки передбачає економічне забезпечення в необхідних обсягах ключовими сировин-

ними ресурсами, а також наявний їх резерв у випадку екстрених (форс мажорних, воєнних) ситуацій, як то сталося, наразі, в Україні. Відтак, забезпечення господарського комплексу необхідними ресурсами є однією з найважливіших складових державної економічної безпеки і в багатьох країнах світу є закони, що визначають мінімальні стандарти ресурсної безпеки.

У сучасній промисловості, сільському господарстві та науковій діяльності будь-якої країни використовується понад 100 із 110 природних та штучних елементів, які у сукупності утворюють понад 4000 самостійних корисних копалин та їх різновидів. Близько 1000 цих корисних копалин використовуються у виробництві відповідних продуктів.

Те, що мінеральні ресурси є основою сучасного існування та розвитку людства, зокрема підтверджується способами використання різних видів сировини у господарському комплексі будь-якої країни світу. Так, наприклад паливно-енергетичний комплекс використовує нафту, газ, вугілля, торф, горючі сланці, уранову руду; металургійний – залізну руду, марганцеву руду, руди кольорових металів, леговані метали, рідкі й розсіяні метали; хімічний – нафту, газ, вугілля; агрохімічний – кам'яну сіль, калійну сіль, сірку, фосфорити, апатити, нітрати, карбонати, цеоліти, бентоніти; будівельний – вапняки, мергель, каолін, крейду, мрамур, пісок, кварцові піски, граніт, графіт тощо; фінансовий (валютний) – золото, срібло, платинові руди, дорогоцінне каміння, алмази; водогосподарський – води, розсоли, елементи важких металів, йод, бром, стронцій; комплекс невиробничої сфери або рекреаційний – мінералізовані поверхневі та підземні води, мінеральні грязі.

Саме тому мінерально-сировинна продукція є на світових ринках високоліквідною, на неї припадає велика частка валютних надходжень, необхідних, зокрема, для структурної перебудови економіки країн. За останні 30 років (з 1985 по 2019 роки) світовий обсяг виробництва корисних копалин збільшився у 1,9 рази: з 9,6 млрд тон до 17,9 млрд тон. Звісно найбільші обсяги виробництва припадають на мінеральне паливо. На другому місці виробництво заліза та феросплавів, що збільшилося з 545 млн тон до 1,6 млрд тон за відповідний період. На третьому – виробництво промислових мінералів (зростання з 505 млн тонн до 811 млн тонн) [2,3]. Ця група представлена такими видами сировини, як сіль, сірка, каолін, фосфатна сировина, плавиковий шпат, барит, польовий шпат, магнезит тощо.

Зростання споживання мінеральних ресурсів свідчить про необхідність посилення ресурсної безпеки, й відповідного розвитку власної гірничо-видобувної промисловості. До того ж збільшення населення також супроводжується збільшенням абсолютного споживання мінеральної сировини. З розвитком цивілізації спостерігається збільшення середньої тривалості життя, яке зумовлює зростання абсолютних обсягів споживання всіх видів продуктів, зокрема мінерально-ресурсного комплексу. На обсяги споживання мінеральної сировини суттєвий вплив має і зростання рівня комфортності життя. Навіть невеликі коливання в постачанні на світовий ринок окремих видів мінеральної сировини викликають в економіці кризові ситуації.

Відтак, слід зазначити, що для окремих країн, зокрема й України, ресурсна безпека, й відповідно мінерально-сировинний комплекс, що забезпечує вагому частку валового національного продукту, відіграє особливу роль у формуванні економічної безпеки та загальному регіональному розвитку.

Перелік використаних джерел:

1. Закон України Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3268-17>

2. Крупеніна О. Світовий видобуток корисних копалин. Україна в рейтингу країн, що видобувають. URL: <https://biz.liga.net/ekonomika/all/opinion/mirovaya-dobycha-poleznyh-iskopaemyh-ukraina-v-reytinge-dobvyvayuschih-stran>

3. World Mining Data 2021. URL: <https://wmc.agh.edu.pl/wp-content/uploads/2021/08/WMD2021.pdf>

Шманько Софія

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

ТАНЦЮВАЛЬНА ІНДУСТРІЯ ЯК ОДНА ІЗ ПЕРСПЕКТИВНИХ СФЕР КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

У зв'язку з активним розвитком сучасної економіки змінюється структура національного виробництва, що передбачає собою переважання нематеріальних сфер виробництва та переорієнтація напрямів розвитку промислової політики у бік креативних індустрій.

Креативні індустрії стали рушійною силою суспільного розвитку та піднесли творчий потенціал людей на новий рівень. Завдяки використанню знань, талантів та ідей відбувається їх комерціалізація – перетворення на товари чи послуги.

За останні роки ринок танцювальних послуг почав активно розвиватися. Намагаючись привернути увагу більшої кількості потенційних клієнтів, розширюється число напрямків, що пропонуються:

1. Бальні (повільний вальс, танго, віденський вальс, фокстрот, квікстеп, ча-ча-ча, самба, румба, пасодобль, джайв);

2. Сучасні (диско, стріт-джаз, вог, тектонік, хіп-хоп, брейк-данс, хапсл);

3. Соціальні (аргентинське танго, свінг, сальса, мамбо, меренга, бачата);

4. Танцювальний фітнес (зумба, пілатес, стретчинг, аеробіка, степ-аеробіка);

5. Танці народів світу (гопак, кізомба, самба, танець живота, болівуд, фламенко);

6. Хореографія (балет, джаз, джаз-модерн, контактна імпровізація, контемп).